

carried out. Teacher's creative potential is able to turn him from the object of influence to the subject of personal development on basis of an individual-typological approach. The interest in independent cognitive activity, self-efficacy and self-representableness functions as a stimulus for active action and should be based on the development and activation of teachers' mental actions. Ensuring the purposeful formation of teachers' self-education positive motivation involves the influence on the professional (the growth of personal and professional qualities), cognitive (the formation of a wide range of theoretical and practical knowledge), operational and technical (executive skills) spheres of teachers' professional training. The result of the influence of different directions of formation of positive motivation to teachers' self-education is the formation of objective self-esteem, which promotes the development of pedagogical creativity, ensures the interconnection of stimuli and motives in conditions of continuous professional self-improvement. Methods of positive motivation for self-education activity formation include improving the teachers' training content, which takes place on the basis of an understanding by the subject of the personal significance of self-education and the reflection of the results of pedagogical work..

Key words: positive motivation, stimulation, creative teacher, self-educational competence, active forms and methods of training, advanced training system..

Подано до редакції 15.10.2017.

УДК 37.09:004

© 2017

Олійник Ю.І.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розглядаються концепції формування сучасного освітнього середовища. Особлива увага надана питанням впливу інформаційно-комунікаційних технологій на структуру освітньої сфери соціокультурного простору. Висвітлено основні компоненти сучасної фахової моделі вчителя в аспекті застосування ІКТ як універсального педагогічного інструменту. Описані властивості освітніх середовищ, базованих на техніко-дидактичних можливостях комп'ютерних пристроїв. Розглянуто зміни форм навчальної діяльності вчителя та учня в освітньому середовищі, сформованому за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: освітнє середовище, навчальна діяльність, педагогічні властивості, інформаційно-комунікаційні технології, культурно-освітня діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Однією з основних детермінант розвитку сучасного суспільства є висока і постійно зростаюча швидкість оновлення інформації. Щоб встигати за змінами, людина повинна переробляти величезну кількість інформації, тому впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) має пріоритетне значення в усіх сферах діяльності, визначаючи перспективи розвитку соціокультурного середовища. Інформатизація суспільства, створення зручних у використанні комп'ютерних пристроїв, стрімке зростання аксіологічних характеристик інформації в сучасному світі викликали зміни розвитку культури, освіти, науки, сфер виробництва, соціальних стосунків.

Еволюція соціокультурного простору обумовила формування нової педагогічної парадигми, яка передбачає, в першу чергу, реформування освітнього середовища, в якому набувають нового значення особистісні аспекти підготовки та фахової підтримки вчителя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Вітчизняна науково-методологічна база застосування ІКТ в освітньому середовищі концентрована на виявленні педагогічної специфіки використання інформаційно-комунікаційних технологій. В роботах (А. Андреев, М. Антонюк, Т. Батієвська, Я. Ваграменко, М. Голованова, В. Дем'яненко, Л. Даниленко, М. Жалдак, К. Колін, В. Луценко, Н. Морзе, Н. Ничкало, В. Сидоренко, Т. Саган, В. Співаковський, К. Фадеева та ін.) розглядаються проблеми вдосконалення освітнього простору в сучасному соціокультурному середовищі; досліджується вплив ІКТ на освітньо-виховний процес, модифікації навчальної взаємодії між суб'єктами освітнього середовища, розвиток науково-методичних, дидактичних та технологічних принципів навчання.

Аналіз результатів поміркованого застосування мультимедійних комп'ютерних технологій в освіті свідчить, що ІКТ надають можливість реструктуризації навчальної діяльності, створюють умови забезпечення формування актуальної дидактичної бази, стимулюють суб'єктів освітнього середовища до аналітичної та практичної діяльності, формування та висловлювання особистісних думок, створення художніх образів, і в цілому, розвивають певний спосіб мислення. Освітнє середовище, до складу компонентів якого додано інформаційно-комунікаційні технології стимулює постійне вдосконалення умінь і навичок практичної роботи з ІКТ.

Формулювання цілей статті... Зважаючи на вищезазначені умови формування сучасного освітнього простору мета статті полягає у висвітленні властивостей інформаційно-комунікаційних технологій як компонента освітнього середовища – властивостей, основних характеристик та взаємодії.

Виклад основного матеріалу дослідження... Більш ніж двадцятилітня практика застосування ІКТ в освіті надала змогу визначити та сформулювати специфічні характеристики інформаційно-комунікаційних технологій, як компонента освітнього середовища, такі як:

- інтерактивність - оперативний багатовекторний зворотний зв'язок між користувачами і засобами ІКТ;
- багатовимірність візуалізації інформації, досліджуваних об'єктів, процесів, явищ;

- доступність використання великих обсягів інформації з можливістю її опрацювання;
- багатопрофільність - моделювання різнопрофільних віртуальних просторів для реалізації навчально-творчих завдань;
- технологічність - автоматизація циклічних процесів та алгоритмів інформаційно-пошукової діяльності, обробки результатів експериментів, процесів інформаційно-методичного забезпечення, управління навчальною діяльністю.

Результати досліджень сучасних педагогічних технологій як компонента освітнього-виховного процесу доводять, що для застосування ІКТ, незалежно від предметного профілю, вчитель має володіти певним комплексом знань, умінь і навичок фахової діяльності, що, безумовно, сприяє розвитку загальнопрофесійного рівня особистості. Дослідник проблем впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту, О. Кузьменко визначає цей комплекс знань як інваріативну складову фахової моделі особистості вчителя, яка містить наступні компоненти: загальноосвітній, світоглядний, психолого-педагогічний (головний в професійній підготовці вчителя), технологічний. Загальноосвітній компонент складають знання, якими повинен володіти кожен член сучасного суспільства. Знання світоглядного компонента стосуються соціально-гуманітарної сфери та відображають проблеми, пов'язані з наслідками інформатизації, вплив її на особистість, освіта, суспільство в цілому. Психолого-педагогічний компонент містить знання, вміння і навички, специфічні для педагогічної діяльності. Технологічний компонент складають основні знання і вміння, пов'язані зі специфікою ІКТ, що застосовуються в навчальному процесі [4, с.57].

Відповідно до запитів соціокультурного середовища професійна підготовка та дидактичні здібності сучасного вчителя мають постійно зростаючу динаміку. Тому, основними компонентами фахової моделі педагога, згідно компетентнісного підходу, визначаються: глибокі знання предметної навчальної сфери; володіння педагогічними технологіями, серед яких обов'язковою є інформаційно-комунікаційні; навички особистісної комунікації; професійний імідж. Тобто, сучасні критерії оцінки професійної підготовки вчителя визначають ІКТ як обов'язкову технологію, яка застосовується в освітньому середовищі.

Використання мультимедійних технологій в навчально-виховному процесі аргументовано метою та завданнями навчального заняття, а також параметричними характеристиками сучасної освітньої системи - урок має бути цікавим, наочним, образним, максимально пристосованим до нагальних проблем, що, до того ж, дозволяє підняти рівень мотивації до навчання.

В переважній більшості джерел освітній простір визначається як певний педагогічний феномен, що передбачає взаємодію особистості з оточуючим її освітнім середовищем, сферу суспільної діяльності, просторово-часове поле функціонування і розвитку системи освіти як відкритої й активної соціальної сфери, в якій діє ідеологія формування особистості з урахуванням умов зовнішнього середовища [3, с.108]. Результатом такої взаємодії науковці називають осмислення і пізнання всіх елементів-носіїв культури. Таким чином, освітній простір можна уявити як структуровану систему педагогічних компонентів та умов їх освоєння особистістю в процесі її формування та розвитку. Але існують й інші тлумачення цього поняття, одним з яких є твердження, що «...освітній простір в межах інституційного аспекту характеризується, як певна частка соціуму, де створено умови для розвитку особистості, а в межах субстанціонального – визначається як можливість і наявність формування особистісного простору суб'єкта освітнього процесу» [9, с.1].

Згідно наведених визначень поняття «освітній простір», як сфери соціокультурної діяльності, завжди характеризується у часі, та геополітичних координатах – визначальними умовами формування освітньої системи є територія розташування та місце розгортання освітнього простору. Важливою вимогою розбудови єдиного освітнього простору є принцип взаємозв'язку освітньої системи і середовища. Слід зазначити, що освітній простір має безліч багатовекторних зв'язків з іншими соціально-культурними феноменами і завдяки тому відбувається реалізація актуальних проблем і запитів сучасної цивілізації, якою, в першу чергу є формування та розвиток особистості.

Зміни соціокультурного середовища детермінує зміни освітнього простору, насамперед, науково-методологічної бази. Необхідність оновлення теоретико-методологічних засад формування освітнього середовища, методико-дидактичних компонентів навчально-виховного процесу обумовлено адаптацією до інформаційної епохи. Культуро-освітня діяльність має стати найважливішим фактором формування нових сучасних життєвих установок особистості. Це завдання можливо виконати лише за допомогою раціонально вибудованих освітніх технологій, призначених для формування суспільно важливих фахових компетентності. В умовах традиційних форм та методів навчання застосовуються переважно пасивні способи отримання інформації, тому учні не налаштовані на самостійне застосування отриманих знань, і не вміють самостійно їх здобувати.

Практика доводить, що використання інформаційно-комунікаційних технологій як універсального інструменту в сучасній педагогіці неможливе без цілеспрямованого вивчення, розробки методологічного апарату їх впровадження, неодмінно, за умови опанування прийомів практичної роботи та набуття навичок практичної

діяльності. Саме тому, вивчення просторових характеристик сучасного освітнього середовища, на нашу думку, має ґрунтуватись на результатах аналізу провідних педагогічних технологій.

Адекватне функціонування фахівця освітньої сфери вимагає постійного опрацювання значного обсягу інформації, як певної предметної області, так і загальнопедагогічних, детермінованих, по-перше, стрімким оновленням громадської і вузькопрофесійної інформації, і, по-друге, через не менш стрімкої зміни світовідчуття, переваг і уявлень самою особистістю. Тому інформаційно-комунікаційні технології є своєчасним педагогічним інструментарієм, який не тільки допомагає сучасному викладачеві підтримувати належний рівень професіоналізму, а й відкриває подальші перспективи розвитку освітньої діяльності поширюючи діапазон застосування ІКТ в сучасному соціокультурному просторі. Яскравим прикладом такого поширення є розвиток і вдосконалення традиційних художніх жанрів (кіно, театр, живопис, хореографія та ін.) і виникнення нових, побудованих на комп'ютерних технологіях: електронна музика, комп'ютерна графіка, WEB-дизайн і т.д.

У створеному за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій освітньому середовищі, як показують сучасні дослідження, з'являються нові властивості, базовані на техніко-дидактичних можливостях комп'ютерних пристроїв, такі як пошук: пошук, аналіз, переробка, зберігання інформації у визначеному користувачем форматі, візуалізація та публікація навчальної інформації. Завдяки наявності комп'ютерних засобів автоматизації та комунікації означених процесів, по-перше, значно підвищується темп виконання навчальних завдань, по-друге, поліпшується якість результату, а, по-третє, з'являються умови оновлення традиційних та запровадження нових форм навчальної роботи. Розширення можливостей навчальної діяльності потребують наявності діалогічної взаємодії між користувачем і комп'ютером, зв'язку між різними користувачами і джерелами інформації в телекомунікаційній мережі, моделювання навчально-творчих ситуацій тощо. Таким чином, можливо формування освітнього середовища з унікальними властивостями, якому притаманні гармонійні розвивальні характеристики.

Для вчителів різних навчальних курсів пріоритетними є різні можливості комп'ютера. Наприклад, обчислювальні можливості комп'ютера важливіші для вчителів навчальних предметів природничо-математичного циклу, в той же час як для вчителя художньо-естетичних дисциплін найбільше важливі інтерактивність і можливість комунікації, оскільки вивчення гуманітарних дисциплін, зокрема мови і літератури, неможливо без активного спілкування в різних режимах. Крім того, доступ до банків інформації через телекомунікаційні мережі дає можливість отримання найсвіжіших даних про події в світі, новини культури, що дуже важливо при викладанні суспільно-політичних, мистецьких та культурологічних дисциплін.

Впровадження в навчальний процес інформаційних технологій передбачає розробку і практичне використання відповідного науково-методичного забезпечення, застосування інструментальних засобів і систем комп'ютерного навчання і контролю знань. Тому, крім озброєння знаннями щодо застосування інформаційних технологій навчання, що визначає завданням повинно стати оволодіння вчителями способів створення власних педагогічних комп'ютерних програмних засобів. Адже, як зазначає Н. Морзе «... навчальні програми повинні стати «самовчителем», помічником користувача, допомогти йому в самоорганізації, саморозвитку і самореалізації». Інформаційно-комунікаційні технології відкривають всім учасникам навчального процесу доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають абсолютно нові можливості для творчості, набуття та закріплення професійних навичок, «... визначають розвиток особистості, розвиток суспільства як основний критерій прогресу будь-якого суспільства..» [5, с.24].

Створення гармонійного, особистісно орієнтованого освітнього середовища вмотивовано різноманітними індивідуальними характеристиками учнів та умовою надання можливостей творчої навчальної взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу. Вирішення цього завдання можливе шляхом застосування в педагогічній практиці інформаційно-комунікаційних технологій. Способом діяльнісної реалізації означеного способу застосування ІКТ може бути надання можливості учневі «самостійно» здобути нові знання під час аудиторних занять, підтримуючи, спостерігаючи, зіставляючи і узагальнюючи результати разом, а не транслювати навчальну інформацію.

Тобто, у навчальному процесі змінюється роль викладача, він стає не тільки джерелом знань, а, в першу чергу, організатором, фасилітатором пізнавальної діяльності учнів. Результативність викладача багато в чому залежить від методичних прийомів, форм організації та проведення навчальних занять.

Без добре продуманих методів навчання важко організувати засвоєння програмного матеріалу. Необхідно здійснювати постійний пошук тих методів і засобів навчання, які допомагають повернути учнів до процесу пізнання, навчити їх активно, самостійно здобувати інформацію, активізувати розумову діяльність і розвивати інтерес до предмету вивчення.

При програмованому методі використовується навчально-методичний матеріал, представлений різними засобами навчання: у вигляді друкованих видань, навчальних комп'ютерних програм, електронних підручників. Контроль знань має здійснювати за допомогою комп'ютерних тестів, тобто обов'язкове діагностика навченості, що є значущим фактором вибудовування індивідуальних освітніх траєкторій. На наступних етапах виконуються коригувальні дії, тобто, учень знайомиться з правильною відповіддю або

характером допущеної помилки. Основна перевага програмованого навчання в можливості реалізації принципу індивідуального підходу.

Якщо потрібно ввести учнів в ситуацію з невідомою властивістю, об'єктом, явищем, використовують евристичний метод. Запропоновані завдання стають об'єктом всебічного теоретичного аналізу і синтезу, виявлення закономірностей. При цьому важливо, виховати прагнення учнів не здаватися перед нерозв'язним завданням, рішення якої, в крайньому випадку, можна відкласти для того, щоб знову повернутися до нього.

Віртуальний простір, створений за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, значно розширює поле навчальної діяльності. При цьому особистість учителя, безумовно, залишиться головною в навчально-виховному процесі на всіх етапах, а ІКТ при цьому виступають лише як засіб педагогічного впливу, допомагає у вирішенні поставлених завдань.

Висновки... Отже, аналіз компонентів сучасного освітнього середовища свідчить про зміни, в першу чергу, просторових характеристик, а завдяки притаманним ІКТ властивостям трансформації, рендерінгу та моделюванню результатів навчальної роботи. Властивості інформаційно-комунікаційних технологій в педагогічному аспекті, дозволяють не тільки оптимізувати навчальний процес, через оптимізацію матеріальних та часових витрат, а ще й стимулювати емоційно-особистісні чинники мотивації навчально-творчої діяльності учнів та сформувати умови підвищення якості освітніх продуктів.

Результати наукового пошуку надають змогу визначити об'єктивну необхідність подальшого дослідження всього комплексу проблематики впливу інформаційно-комунікаційних технологій на формування освітнього середовища. До перспективних напрямків дослідження доцільно віднести питання реалізації ідей особистісно-орієнтованої педагогіки в умовах глобального застосування ІКТ в сучасному навчально-виховному процесі.

Використана література:

1. Дерев'янюк О. Стратегія розвитку ІКТ в освіті [Електронний ресурс] / О. Дерев'янюк // МОН України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2016/02/04/04-prezentacziya-mon.pdf>
2. Карташова Л.А. Формування ІТ-готовності як нової якісної характеристики учителя суспільно-гуманітарних дисциплін / Л.А. Карташова / Л.А. Карташова // Педагогічний дискурс : зб.наук. праць. – Вип. 8. /Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманіт.-пед. академія. – Хмельницький : ХГПА, 2010. – С. 90-96.
3. Касярум Н.В. Освітній простір : становлення поняття /Н.В. Касярум // Витоки педагогічної майстерності : зб.наук. праць. – Вип. 12 /Полт.нац.пед.ун-т імені В.Г.Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2013. – С. 107-113.
4. Кремень В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства /В.Г.Кремень // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2006. – №6. – С. 4-8.
5. Кузьменко Е.Л. Формирование готовности к профессионально-творческой деятельности студентов в процессе обучения инженерной графике: Дис. канд. педаг. наук. – Воронеж, 2006
6. Морзе Н.В. Компетентнісні завдання як засіб формування інформатичної компетентності в умовах неперервної освіти / Н. В. Морзе, О.Г. Кузьмінська, В.П. Вембер та ін. // Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр. – Вип. 6. – Херсон : ХДУ, 2010. – С. 3-31.
7. Олійник Ю.І. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб професійного та особистого зростання фахівців освітньо-виховної сфери / Ю.І. Олійник // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. – серія 16: Творча особистість вчителя: проблемки теорії і практики : зб. наук. праць. – Вип. 15 (25). – Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. – С. 48-52.
8. Співаковський О.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта» [Електронний ресурс] / О.В. Співаковський, Л.Є. Петухова, В.В. Коткова // Херсон. – 2011. – Режим доступу: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%86%D0%9A%D0%A2%20%D0%B2%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B9%20%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96.%20%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf?id=4ab4f7d1-7328-4045-864d-6fafc8472b9e>
9. Цимбалару А.Д. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення /А.Д. Цимбару // Український педагогічний журнал. – 2016. –№ 1. – С. 41-51

Олейник Ю.И.

ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК КОМПОНЕНТ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ

В статье рассматриваются концепции формирования современной образовательной среды. Особое внимание уделено влиянию информационно-коммуникационных технологий на её структуру. Освещены основные компоненты современной профессиональной модели учителя в аспекте применения ИКТ как универсального педагогического инструмента. Описанные свойства образовательных сред, основанных на технико-дидактических возможностях компьютерных устройств. Рассмотрены изменения форм учебной деятельности учителя и ученика в образовательной среде, сформированном с помощью информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: образовательная среда, учебная деятельность, педагогические свойства, информационно-коммуникационные технологии, культурно-образовательная деятельность.

INFORMATIONAL AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS EDUCATIONAL ENVIRONMENT COMPONENT

The article deals with the concepts of the formation of a modern educational environment. Particular attention is paid to the issues of the influence of information and communication technologies on the structure of the educational sphere of the socio-cultural space. The main components of the modern professional model of the teacher in the aspect of the use of ICT as a universal pedagogical tool are highlighted. The properties of educational environments based on the technical and didactic capabilities of computer devices are described. The changes of the forms of educational activities of the teacher and the student in the educational environment formed by means of information and communication technologies are considered.

Key words: educational environment, educational activity, pedagogical characteristics, information and communication technologies, cultural and educational activity.

Подано до редакції 24.10.2017.

УДК 37.015.31 - 053.4 : 78

© 2017

Руда Г.С.

РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розглядаються особливості розвитку музичних здібностей дітей молодшого шкільного віку, умов успішного розвитку музичних здібностей учнів, педагогічні підходи, завдання та методи роботи з молодшими школярами. Наводяться рекомендації щодо роботи з молодшими школярами в практичній діяльності вчителів початкових класів, психологів.

Ключові слова: здібності, молодший шкільний вік, умови успішного розвитку здібностей, музична діяльність

Постановка проблеми у загальному вигляді... Одним із завдань навчально-виховного процесу є його розвивальна функція, яка має реалізовуватися через зміст та методи навчання. Саме тому, розвиток музичних здібностей учнів початкової школи є одним із важливих напрямком навчання.

Сучасна дитина отримує з навколишнього життя значну кількість музичних вражень, але вона не спроможна самостійно розібратися в них. Тому вона або пропускає їх повз вуха, сприймаючи лише як звуковий фон, або ж звертає увагу на легку музику, що доволі часто позбавлена змісту, є малохудожньою і не вимагає жодних зусиль для її засвоєння. У педагогічній практиці існує багато рекомендацій для вирішення цієї проблеми. Усі види діяльності дітей на уроці об'єднує важливе завдання – розвиток здатності глибоко сприймати і переживати зміст музики, розуміти її зв'язок із життям, усвідомлювати образність і виразність музичного твору. Тому, важливе завдання полягає в тому, щоб допомогти дітям орієнтуватися в яскравому і різноманітному світі музики, навчити їх виділяти найбільш значущі ознаки, орієнтири, сприяти розвитку музичних здібностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Проблема розвитку здібностей глибоко досліджена в психолого-педагогічній науці. У першу чергу слід назвати теоретичні концепції, розвинені в роботах Б. Теплова і С. Рубінштейна. Проблемами музичного розвитку займалися В. Белобородова, В. Ветлугіна, С. Науменко, К. Тарасова, Ю. Цагареллі та ін.

Шляхи та методи розвитку музичних та музично-творчих здібностей досліджували А. Арісменді, Е. Башич, П. Вейс, В. Верховинець, Д. Кабалевський, М. Леонтович, К. Орф, К. Стеценко та ін. Незважаючи на значну кількість опублікованих праць, в кожній з них увага здебільшого акцентується на розвиток здібностей певного порядку залежно від мети навчання, а ціла низка питань, пов'язана з розвитком музичних здібностей саме молодших школярів залишилася поза увагою науковців.

Формулювання цілей статті... Мета даної статті – полягає у теоретичному обґрунтуванні основних ідей і положень досліджуваної проблеми; визначенні умов, що забезпечують ефективність розвитку музичних здібностей молодших школярів; вивчення та узагальнення педагогічного досвіду з розвитку музичних здібностей дітей у процесі навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження... «Своєчасно знайти, виховати й розвинути задатки і здібності у своїх вихованців, своєчасно розпізнати в кожному його покликання – це завдання стає тепер найголовнішим у системі навчально – виховного процесу» – цю мудру настанову великого педагога В.О. Сухомлинського завжди повинні пам'ятати вчителі [5, с.123]. Молодший шкільний вік є найбільш відповідальним етапом шкільного дитинства. Висока сензитивність цього вікового періоду визначає великі потенційні можливості різнобічного розвитку дитини. Тим самим на педагогів покладено певну відповідальність в організації навчального процесу, спрямованого на досягнення позитивного результату у виявленні і у подальшому розвитку музичних здібностей дітей молодшого шкільного віку. З метою ретельного розгляду засадничих понять дослідження, до яких ми відносимо поняття «здібності», нами було проаналізовано ряд літературних джерел. Видатні психологи та педагоги виводять наступне тлумачення поняття «здібності». Зокрема, Б. Теплов наголошує, що *здібності* – це індивідуальні особливості людини, від яких залежить успішність виконання певних видів діяльності. Здібності можуть розвиватися лише за певних умов життя і діяльності, в процесі засвоєння, а потім і творчого застосування знань, умінь і навичок.